

A klímaváltozás növényeinek kutatása

BEDE-FAZEKAS ÁKOS

Budapesti Corvinus Egyetem,
1118 Budapest, Villányi út 29-43.
bfakos@gmail.com

Szaktervezéshez kapcsolódó kutatásaim a hazai táj- és kertépítészetben mindeddig ismeretlen fás szárú fagyérzékeny dísznövények összegyűjtését és rendszerezését célozzák meg. Magyarországon igen kevés botanikus kert, faiskola és kutatóközpont rendelkezik e melegigényes növényekről nevelési tapasztalatokkal. E néhány intézmény/vállalkozás közül kiemelendő a Nemzetközi Dendrológiai Alapítvány (Budakeszi), az Arizonica Kertészet (Csákvár), a Pannon Egyetem (Keszthely) és a Somogyvámosi Botanikus Kert, melyek kutatásai eredményeit megismerve, összegezve javaslatot teszek a fagyérzékeny fás taxonok alkalmazására.

A téma jelentőségét és aktualitását biztosítja többek közt a napjainkra már elégséges felbontással modellezhető globális klímaváltozás. A földrajzi analógia módszerével kimutatható, hogy Magyarország jövőbeli éghajlatának megfelelő területek ma tőlünk délre találhatók, például Debrecen éghajlata a 2041–2070 időszakban a mai közép-bulgáriai és észak-görögországi éghajlathoz lesz hasonló. [1] Mivel a díszfák fagyérzékenységi szelekciójának és a fajták leszaporitásának ideje, valamint a fák élethossza indokolja, hogy már most megismerjük e fagyérzékeny dísznövényeket, kutatásaim összegzéseként egy növénylistát dolgozok ki, melyben a tájépítészeti szempontból jelentősebb, mindeddig a kerttervezők által nem ismert taxonokat tüntetem fel. Célom pusztán egy folyamat elindítása, melynek hatására a laikus közönség, a dísznövénytermesztők és a tájépítészek felismerve a klímaváltozás szükségszerű következményeit nyitottakká válnak az új fagyérzékeny növények megismerésére és használatára.

Kutatási eredményeim a fenntarthatóság, mint általános környezetvédelmi törekvés szempontjából is jelentősnek mondhatók, hiszen a ma alkalmazott növényanyaghoz való csökönös ragaszkodás a jövőben a fenntartás energiaigényének megnövekedését hozza magával. Környezettudatos kertbarát ezért olyan növényeket ültessen a kertjébe, mely a várhatóan meleg, száraz, mediterrán hatásoknak erősebben kitett éghajlati körülmények közt minimális gondozási/fenntartási igényt támaszt. Ezért az ilyen taxonok megismertetése a felhasználói és a tervezői oldallal a fenntarthatóság szempontjából nagy jelentőséggel bír.

A növények magyarországi elterjedésének alapvető feltétele, hogy megismerjük hazánk jelenlegi és a jövőben várható klímáját, annak szélsőségeit, különös tekintettel a fagyra. Fontos hallanunk a fagystressz élettani hatásairól, a fagyvédelem eszközeiről, továbbá a megfelelő mezo- és mikroklimatikus adottságok felhasználásának lehetőségeiről. Mindezek mellett szükséges megismerni a fagyérzékeny növények származási helyét, a szubtrópusi klímaövet is. A téma növényélettani és éghajlattani vonatkozásai is sejtetik, hogy konferencia-előadásomban csupán ízelítőt adhatok ezen összetett, és további kutatásokat igénylő ismeretkörből. Köszönöm a konferencia szervezőinek, hogy lehetőséget kaptam az általam fontosnak érzett téma rövid bemutatására!

- [1] HORVÁTH L.: Földrajzi analógia alkalmazása klímaszcenáriók vizsgálatában. In: HARNOS ZS. – CSETE L.: Klímaváltozás: környezet – kockázat – társadalom. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2008, p. 282.